

Голуб В. Ю.,
аспірантка кафедри українського мовознавства і прикладної лінгвістики
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ВСТАВЛЕНІ КОМПОНЕНТИ ЯК СИНТАКСИЧНИЙ ЗАСІБ МАРКУВАННЯ КУТА ЗОРУ ОПОВІДАЧА В ПРИГОДНИЦЬКИХ ТВОРАХ О. ГАВРОША ДЛЯ ДІТЕЙ І ЮНАЦТВА

Анотація. Статтю присвячено аналізу особливостей функціонування вставлених конструкцій як засобу втілення кута зору оповідача в пригодницькій повісті О. Гавроша «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу» та романі «Іван Сила на острові Щастя». Витлумачено сутність поняття «кут зору». З'ясовано, що основними типами кута зору є просторово-часовий, психологічний та ідеологічний. Мовними виразниками просторово-часової перспективи є система дейксісу в мові, яка означає навколишню дійсність щодо позиції мовця. У роботі використано типологію психологічного кута зору П. Сімсона, який виокремлює тип А й тип В. У категорії В диференційовано два підтипи – наративний та тип рефлектора. Кожен із названих типів поділено відповідно до критеріїв модальності на три підтипи: позитивний, нейтральний та негативний. Наратора творів про Івана Силу зараховано до типу В, підтипу наративного позитивного, оскільки оповідь побудована з позиції «всезнаючого автора», який прагне активної комунікації з читачем.

Виявлено, що одним із мовних засобів вираження кута зору наратора слугують вставлені компоненти, які передають додаткові повідомлення, перериваючи основне висловлення. Такі конструкції мають різну синтаксичну структуру, однак не можуть перебувати в препозиції стосовно речення, до якого належать.

Установлено, що в наративі вставлені одиниці можуть повідомляти додаткову інформацію, яка попередньо в розповіді не була висвітлена, але важлива для розуміння описаної ситуації; виражати суб'єктивно-оцінну характеристику оповідача щодо зображеної ситуації чи персонажа. Деякі з конструкцій мають контактовстановлювальний ефект, оскільки спрямовані на активне залучення читача до оповіді, яке можна досягнути завдяки використанню емоційно забарвлених часток, наказового способу дієслів, речень, що проголошують універсальні істини. Простежено виникнення комічного ефекту, утвореного внаслідок використання вставлених конструкцій.

Ключові слова: кут зору, вставлені конструкції, література для дітей і юнацтва, типи кута зору.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Література для дітей і юнацтва за своєю формо-змістовою організацією має відповідати віковим потребам читача й бути спроможною викликати в нього зацікавленість, оскільки в епоху цифрових технологій конкуренція за увагу набуває важливого значення. Прозовий текст приваблює передусім своїм стилем та манерою оповіді, у якій центральне місце відведено позиції наратора, свідомість якого транслює події художнього світу. Пригодницька повість О. Гавроша про пригоди Івана Сили,

найсильнішої людини світу, покликана познайомити дітей із видатною українською постаттю та представити історію його успіху. Захопливі пригоди, подорожі до незвіданого краю є основою для другої книги про українського силача. Виразним елементом згаданих текстів є модель наратора, оповідний «голос», який веде за собою читача, спрямовує до співпереживання та порушує важливі ціннісні питання. Вивчення мовних засобів, які фіксують конструкт оповідної перспективи, сприятиме адекватному та глибшому прочитанню текстів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні аспекти вставлених одиниць з'ясовано в працях А. Загнітка, Г. Миронової [1], І. Слинька, Н. Гуїванюк [2], К. Шульжука [3], О. Новікової та ін. Основні проблеми теорії вставлень висвітлено в статті Ж. Колоїз, де порушено питання усталення термінологічного апарату (дослідниця пропонує «вставлені компоненти», а не «вставлені конструкції»), наявності чи відсутності граматичного зв'язку з основним реченням, проблеми класифікації за структурою, семантикою та функціонуванням [5]. С. Шабат-Савка досліджує вставлені компоненти як граматичні маркери суб'єктивно-модальних інтенцій [6]. Особливості функціонування вставлених одиниць у публіцистичному стилі вивчали В. Грицина, І. Житар, Н. Івкова, І. Завальнюк, у науковому – А. Коваль, І. Житар; у художньому – О. Галайбіда, А. Агафонова, Т. Андрухова. Кут зору як оповідну перспективу схарактеризовано в працях М. Шота та Дж. Ліча, П. Сімсона, Дж. Фоулера, Б. Успенського, І. Бехти. Лінгвальні засоби фіксації оповідної перспективи описано в роботі У. Рижой [7]. Вставлені конструкції в аспекті мовного засобу втілення оповідного кута зору на матеріалі сучасної української пригодницької літератури для дітей і юнацтва не були предметом аналізу, що й зумовлює актуальність теми наукової студії.

Мета дослідження полягає в з'ясуванні специфіки функціонування вставлених конструкцій як синтаксичного засобу маркування кута зору оповідача в пригодницькій повісті Олександра Гавроша «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу» та романі «Іван Сила на острові Щастя».

Виклад основного матеріалу дослідження. М. Шот та Дж. Ліч розрізняють художній кут зору (кут зору одного чи декількох персонажів, чия свідомість використана для представлення художнього світу) та дискурсивний кут зору – відношення між оповідачем та зображеним художнім світом [8, с. 299]. Беручи за основу принципи Б. Успенського та Р. Фаулера, П. Сімсон виокремлює 4 різновиди кута зору: 1) просторовий кут зору, що вказує на позицію перегляду, вибрану оповідачем у тексті, образно кажучи, це «фокус камери», використаний у тексті [9, с. 11]; 2) часовий кут зору,

пов'язаний ізплинністю часу у творі (швидко чи повільно, безперервно чи фрагментарно); 3) психологічний кут зору; 4) ідеологічний кут зору.

Мовними виразниками просторово-часової перспективи є система дейксису, яка означає навколишню дійсність стосовно позиції мовця [9, с. 12]. Промовистим є такий фрагмент: *Столиця вразила Івана Силу з першого погляду. Не встиг потяг, що тягнувся аж добу із найдаліших околиць держави, пригальмувати на пероні, як усе довкола загуло, наче у розтривоженому вулиці. Стільки облич одночасно хлопцеві це в житті не бачив. І куди вони всі їдуть? Цілі натовпи бідно і багато вбраних людей заповнили вокзал. Хтось дримає на валізах, тут обіймаються й цілються, там несуть дітей на руках, поруч сваряться, збоку штовхаються у плече клунком. Одне слово, звичайний ранок на головному залізничному вокзалі* [10, с. 8]. У наведеному уривку простір передано за допомогою прислівників місця (*куди, тут, довкола, там, поруч, збоку*), а відчуття безперервного континууму – через використання дієслів із семантикою руху (*їдуть, тягнувся, пригальмувати, заповнили*), взаємодії (*обіймаються, цілються, сваряться, штовхаються*), а також прислівника (*одночасно*), іменника на позначення часового проміжку (*аж добу*), прийменниково-відмінкового звороту (*з першого погляду*).

Для вироблення власної класифікації психологічного кута зору П. Сімпсон використовує надбання попередників (Б. Успенського, Дж. Фаулера та Ж. Женетта), а також систему модальної граматики. Основна відмінність між категоріями А та В полягає в тому, що до категорії А належать оповіді від 1-ої особи учасника-персонажа оповідання, тобто це гомодієгетична (за термінологією Ж. Женетта) розповідь, оскільки наратор бере участь в історії, яку продукує. Наративи категорії В мають структуру оповіді від 3-ої особи – невидимого оповідача, який не бере безпосередньої участі в подіях, тобто це гетеродієгетичний наратор [9, с. 51]. У категорії В визначено два підтипи залежно від того, чи пов'язана трансляція події зі свідомістю конкретного персонажа. Якщо оповідач веде розповідь поза сприйняттям будь-якого персонажа, не маючи чітко зафіксованої позиції, то таку манеру оповіді варто зарахувати до наративного типу. За таких обставин єдиним «голосом» є голос оповідача [9, с. 51]. Коли «всезнаючий» наратор веде оповідь від 3-ої особи, поступово змінюючи кут зору персонажів, тоді це тип рефлексора. Оповіді від 3-ої особи в межах свідомості одного персонажа теж належать до типу рефлексора [9, с. 51]. Кожен із названих типів диференційовано за критеріями модальності на три підтипи: позитивний («позитивне затінення»), орієнтований на кооперацію з читачем; нейтральний (відсутня оповідна модальність) та негативний («негативна тінь», відчуття збентеженості та відчуженості) [9, с. 51]. Основою для виокремлення таких типів слугують чотири категорії модальності: деонтична (пов'язана з вираженням обов'язку), булемеїська (висловлює бажання), епістемічна (означає впевненість / невпевненість в істинності вираженої пропозиції) та модальність сприйняття [9, с. 44].

Згідно з наведеною класифікацією, наратора творів про Івана Силу логічно зарахувати до типу В, підтипу наративного позитивного, оскільки оповідь демонструє кут зору «всезнаючого» автора, який прагне активної комунікації з читачем. Одним із мовних засобів вираження кута зору наратора слугують вставлені конструкції – «мовні одиниці, що переда-

ють додаткові, побіжні повідомлення, перериваючи основне висловлення за допомогою інтонації вставленості» [3, с. 169].

О. Новікова трактує вставлені компоненти як «особливе синтаксичне явище, яке виходить за межі як ускладненого, так і складного речення, а з іншого боку – як явище, що структурно ускладнює речення, до якого входить, а на рівні висловлення створює “двотекст” і виражає метакомунікативний зміст» [4, с. 6]. Характерною ознакою таких компонентів є «свобода включення до складу речення. Це включення не впливає на зв'язки членів речення і не порушує його інтонаційної цілісності. Дужки найкраще передають факультативність вставлення» [1, с. 91]. Вставлені конструкції мають обмеження щодо розташування в реченні: не можуть перебувати на початку основного речення, оскільки «особа, яка говорить, не може наперед уточнювати свої думки» [2, с. 397].

Необов'язковість аналізованого елемента в тексті спонукає до думки, що його використання має на меті розв'язати конкретні комунікативні завдання. Як зазначає С. Шабат-Савка, вставлені конструкції «служують засобами реалізації суб'єктивної модальності, оскільки сигналізують про наявність авторської позиції, пов'язаної з комунікативними інтенціями мовця – доповнити зміст основного речення, уточнити інформацію, дати коментар, побіжне зауваження» [6, с. 247].

За М. Шотом, прототип роману чи повісті повинен мати щонайменше три рівні дискурсу, зокрема рівень зовнішній (автор – читач), рівень текстовий (наратор – наратор), рівень текстового світу (персонаж – персонаж) [11, с. 257]. Запропонована схема прийнятна лише для опису структури комунікації в прозі загалом, адже кожен конкретний твір може об'єднувати деякі рівні або, навпаки, розгалужувати інші [11, с. 257].

В аналізованих творах саме завдяки вставленим конструкціям модель наратора набуває позитивних характеристик, оскільки вони емоційно забарвлюють описувані події та створюють тональність невимушеної приємної комунікації наратора з наратором, роль якого під час сприйняття тексту виконує читач.

Вставлені конструкції можуть повідомляти додаткову інформацію, що не була попередньо висвітлена в розповіді, але важлива для розуміння описаної ситуації, напр.: *Оговтавшись, Іван подався до притулку. Його переповнювали різні емоції, але передчуття чогось нового і світлого було найсильнішим. «Сто-ли-ця!» – згадав він вуйка Микульця і розсміявся: – Ех, татових галушок би зараз! Та ще й повну миску! / (Слід зауважити, що свою матір Іван не пам'ятав, зростаючи напівсиротою. Тому вся кухонна господарка на батькові та сестрі. Тато ж славився саме галушками.)* [10, с. 22]; *Сила підійшов до штанги і без великого напруження здійняв її над головою. «Е, що тут піднімати? – подумав Іван. – Як два міхи пшениці на вокзалі». (Він і далі розвантажував вагони, щоб призбирати грошенят. Але, ясна річ, тримав це у великій таємниці.)* [10, с. 35]; *– Одне слово, мій вірний побратиме, – агент так само різко перестав плакати, як і почав, – я подаю у відставку. І роблю це для того, щоб мати розв'язані руки. / (Насправді після провалу операції з Іваном Силою Фікса мав велику халену на роботі, і капітан Миколайчик навіть перестав його частувати коньяком.)* [10, с. 126]; *– А «зуби мамонта»? – продовжував Іван. (Під час цього номеру він зубами крутив канатом, на якому висіло четверо людей.)* [10, с. 134]; *– Придумав! – раптом скочив Міха з ліжка і почав танцювати. –*

Але з тебе, «мій коханий ведмедик», – перекинув він мадам Бухенбах, три слонки. /**Один слоник – це було коло довокола шатра на Івановій ший з дикими визуками і вихиллями**) [10, с. 105]; Ніхто не знав, як складеться його доля завтра. Адже попереду було майже ціле життя./ Як і ніхто не знав, що у французькому порту їх зустріне відомий проповідник Фікус **(у миру – агент Фікса)** з сотнями прихильників, щоб виголосити своє нове вчення про Добро і Зло, Вічне і минуле, Здобуте і Втрачене. [10, с. 170].

Вставлені конструкції можуть виражати суб'єктивно-оцінну характеристику оповідача щодо: 1) зображеної ситуації, коли вставлена конструкція іронічно коментує ситуацію загалом: **Він ще раз позіхнув, аж кашкет з їхав йому на очі. Тоді мовив «перепрошую» і зачинив віконечко, вивісивши табличку «Нема ходу».** **(З табличками на вокзалі було сутужно)** [10, с. 14]; 2) персонажа тексту: **Агент про всяк випадок стис у кишені пістолет і, кречучи по-старечому, зігнувся. (У ньому помер великий актор малого театру!)** [10, с. 39]; **Поліцейські повставали і почали озиратися на керівництво, чекаючи команди. Але наказу не було, бо приголомшене начальство лише брутально лаялось. (А воно це вміє неперевірено робити!)** [10, с. 47].

Деякі з конструкцій мають контактовстановлювальний ефект, оскільки спрямовані на активне залучення читача до оповіді, яке можна досягнути завдяки використанню емоційно забарвлених часток, дієслів у наказовому способі, речень, що проголошують універсальні істини, напр.: **Коли ж Джебсон боляче вдарив його в печінку, а далі в брову (ой, що зараз буде! Зажмуртєся!),** Іван вилаявся і чворохнув з усієї сили у відповідь. **Джебсон відлетів на кілька метрів і непорушно застиг** [10, с. 141]; **З несподіванки Іван розчулився. Він згадав низеньку батькову хату, сестричку, братиків, чорнобриву задираку Маруську і, певна річ, улюблені галушки зі шварками – (що не кажіть, а на чужині нам часто бракує улюблених до болю дрібниць, до яких так звикаємо вдома),** і в його очах зблиснули сльози [10, с. 54]; **Його група підтримки складалася аж із трьох осіб: Станіслав, Корнелій і, певна річ, його поважність Міха Голий, котрий заради такої okazji позичив (маємо надію, що все ж позичив) майже не ношений коричневий піджак** [10, с. 46]; прямих звертань: **Річ у тім, що нічого протизаконного обшук у помешканні тренера не виявив. Ба більше, всі сусіди, знайомі, спортивна федерація відгукувалися про Брякуса якнайприхильніше. Навіть впливові люди згори (а ви знаєте, яке це має у нас першочергове значення!) висміяли версію про гніздо бойовиків, очолюване їхнім знайомим тренером. У минулому, до речі, відомим спортсменом** [10, с. 66].

Спостережено змістовий зв'язок конструкцій, що використані для підтвердження висловленої думки оповідача та створення комічного ефекту, напр.: **З дерева долинув гучний хрускіт. (Невідомо, чи то Міха надкусив яблуко, чи яблуня – Міху.)** [10, с. 26]; **– Нарешті! – важко зііз з дерева Голий. – У мене від чекання аж живіт розболівся. / Під яблунею лежала купа недогризків (усе-таки кусалося не дерево)** [10, с. 30].

Аналізовані приклади структурно корелюють із різними синтаксичними одиницями, зокрема, являють собою: 1) уточнювальні вислови: **Він був одягнений трохи краще, ніж попереднього разу (себто тільки трохи краще), і мав гарний настрій. Ще б пак! На його ногах відтепер красувались жовті лаковані черевики, які він знайшов у місцях, де тепер їх уже**

нізащо не відищуєш. [10, с. 23]; **А оскільки Іван Сила не знав, як це називається, то звернувся за допомогою до найсвітлішої (у прямому значенні цього слова) голови і найблакитніших оченяток** [12, с. 21]; 2) прості односкладні речення, переважно дієслівні: **– Кожному – потрібну порцію морозива з полуничним джемом! – наказав утішений синьйор Голло стюарту (так на кораблях називають офіціантів)** [12, с. 54]; 3) прості двоскладні речення: **– Маю честь, – клацнув підборами Фікса і розчинився за дверима (суперагенти уміють і не таке)** [10, с. 34]; **Добре виспавшись (що-що, а ця справа він любив і ставився до неї з належною повагою), Іван прийшов на перон одним із перших.** [10, с. 15]; 4) складні речення неускладненого типу, зокрема складнопідрядні речення: **Таким чином останній вагон було взято. І це був щонайбезкровніший штурм в історії людства (якщо не зважати на триразову чемпіонку з доїння, якій з переполоху трохи забило памороки)** [12, с. 30]; **– Доктор Брякус, – прочитав уголос Голий. (Хоч як дивно, але читати він умів.) – Що за холера? Ти захворів? – скривився він** [10, с. 24]; **Тож останній вагон потяга «Кацавейка-Мамстердам» мав вельми чудернацький вигляд – без даху і двох стінок (передню і ліву залишили, бо мама не любила протягів)** [12, с. 31]; 5) складні речення ускладненого типу (зафіксовано складнопідрядні речення з кількома підрядними): **– Ти ж розумієш, що я тебе не пуцу самого до дохтора... Е-е, як там його, – тепер Голий дивився в уявне дзеркало і поправляв зачіску. (Зачіска була теж уявна, бо назвати зачіскою те, що було на голові у Міхи, означало б завдати смертельної образи найгіршому перукарєві.)** [10, с. 25]; 6) складне синтаксичне ціле: **– Ми знаємо історію цього бозатиря, – мсьє Фрасьє потряс розкішною шевелюрою, що кучерями спадала йому на плечі. З невеличкою борідкою й вусиками він радше скидався на мушкетера, ніж на медичне світило. (Насправді це була перука. Так само наклеєними були вуса й борідка. Мсьє Франсьє міняв свій імідж залежно від настрою. Сьогодні він відтворював сімнадцяте століття)** [10, с. 146]; **Спочатку його з Міхою там частували всілякими екзотичними японськими наїтками та напоями, від чого їм з незвички було не зовсім добре. (Точніше – зовсім недобре. А надто Місі, який надурняка допався до столу, наче востаннє в житті).** Після учти зірку цирку запросили в окремий кабінет, де сиділо двоє японців [10, с. 160–161].

Використання вставлених конструкцій часто спричинює комічний ефект, зокрема внаслідок обігравання подібних за звучання слів, напр.: **Потім вагончик обріс «зеленими» сувенірами – дубами, буками, грабами (не плутати з грибами), смереками, ялинами, калинами, березами, кленами, горіхами, ясенями, липами, акаціями, платанами (не плутати з Платонами) і навіть японськими вишнями (хоча який вони мають стосунок до Європи?)** [12, с. 32]; **І я маю підозру, що придумала ці римовані імена третя – найпотаємніша сила родини Івана Сили. (Ги-ги, як гарно вийшло. Еге ж? Сила Сили!)** [12, с. 18]; зіставлення різного контекстуального значення слова та імітація обмовки, напр.: **Е-хе-хе! Коли товариство вдосталь наплакалося, капітан почав розповідати про матінку Шаріку (це ім'я у них родинне), яка жила в будиночку бабці Шаріки і також чекала на свого моряка, але той теж не з'являвся (це у них теж родинне). Муся так розридалася, що її ледве заспокоїли, змусивши з'їсти три розжееві пугілки. (Бр-р-р, я хотів сказати гупілки, себто пігупки)** [12, с. 69]; іронічно

забарвлені метафоричні вислови, напр.: *Іван скитів (киплять не тільки чайники, а й великі люди)* [10, с. 163];

На нашу думку, вставлені компоненти в арсеналі засобів письменника дають змогу створювати додаткові пласти змісту та відтінків значення, зокрема іронічного та комічного, що поживає оповідь й увиразнює стиль текстів, а їхнє візуальне відокремлення дужками демонструє статус багатопарового змісту художнього тексту, який може бути зчитаний або не зчитаний залежно від обізнаності читача, що реалізує подвійну адресацію аналізованих творів.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків. Лінгвальне вираження оповідної перспективи художнього тексту відіграє першочергову роль в осмисленні естетичної вартості літературних творів і дає змогу глибше осягнути стилетвірний потенціал різних мовних засобів. Вставлені одиниці в канві художнього тексту ілюструють потужні можливості творення додаткових смислів, є одним із засобів утілення психологічного кута зору оповідача, оскільки передають значення уточнення, доповнення та суб'єктивної оцінки щодо висловленої інформації. Перспективу подальших наукових пошуків убагамо в дослідженні прагматичного потенціалу вставлених одиниць у творах для дітей і юнацтва.

Література:

1. Загнітко А., Миронова Г. Синтаксис української мови: Теоретико-прикладний аспект. Брно : Університет Масарика, 2013. 224 с.
2. Слинко І., Гуйванюк Н., Кобилянська М. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання : Навч. посібник. Київ : Вища школа, 1994. 670 с.
3. Шульжук К. Синтаксис української мови : Підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 408 с.
4. Новікова О. Просте ускладнене речення в сучасній українській літературній мові: структура, семантика : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01 / Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2021. 467 с.
5. Колоїз Ж. Дискусійні моменти теорії вставлень. *Філологічний часопис*. 2019. Вип. 2 (14). С. 46–53.
6. Шабат-Савка С. Граматичні маркери суб'єктивно-модальних інтенцій: вставні та вставлені конструкції. *Філологічний дискурс*. 2016. Вип. 3. С. 240–250.
7. Рижка У. Лінгвальне вираження оповідної перспективи в сучасній британській художній літературі (структурно-семантичний та функційний аналіз) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2020. 264 с.
8. Leech G., Short M. *Style in Fiction : A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. Edinburgh : Pearson Education Limited, 2007. 404 p.
9. Simpson P. *Language, Ideology and Point of View*. London and New York : Routledge, 2005. 184 p.

10. Гаврош О. Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу. Пригодницька повість. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. 176 с.
11. Short M. *Exploring the Language of Poems, Plays and Prose*. New York : Routledge, 2013. 416 p.
12. Гаврош О. Іван Сила на острові Щастя : роман. Тернопіль : Навчальна книга – Богдана, 2019. 312 с.

Holub V. Inserted constructions as syntactic means of narrator's point of view in adventure works for children and youth written by O. Havrosh

Summary. The article is devoted to the analysis of the features of the functioning of inserted constructions as a means of embodying the narrator's point of view in O. Gavrosh's adventure story «The Incredible Adventures of Ivan Sila, the World's Strongest Man» and the novel «Ivan Sila on the Island of Happiness». The essence of the concept of angle of view is explained. It was found that there are 4 main types of narrative perspective spatio-temporal, psychological and ideological. Linguistic means of expression of the spatio-temporal perspective are the system of deixis in language, which expresses the definition of the surrounding reality in relation to the position of the speaker. The work uses the typology of the psychological point of view made by P. Simpson, he distinguishes type A and type B. In category B, two subtypes are defined: narrative and type of reflector. Each of the named types is divided according to modality criteria into three subtypes: positive, neutral and negative. The narrator of the works about Ivan Sila is classified as type B (positive narrative), because the story is constructed from the point of view of the «omniscient author» who seeks active communication with the reader.

It was found that one of the linguistic means of expressing the narrator's point of view is inserted components that convey additional messages, interrupting the main statement. Such constructions have a different syntactic structure, but they cannot occupy prepositions in relation to the sentence to which they belong.

It is established that the inserted units in the narrative can convey additional information that was not previously covered in the story, but it is important for understanding the described situation; also they can express narrator's evaluative characteristics of the depicted situation or character of the story. Some of the constructions have a contact-establishing effect, as they are aimed to involving the reader into the story, this effect is achieved through the use of emotionally colored particles, the imperative form of verbs, and sentences proclaiming universal truths. It was found that the use of inserted constructions can contribute to emergence of a comic effect.

Key words: point of view, inserted constructions, literature for children and youth, types point of view.